

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Το γένος των Τσαλίκοφ

Η επικράτηση των συντεχνιών στα κοινοτικά πράγματα της πόλης (1818) ούτε υπήρξε ολοκληρωτική ούτε είχε διάρκεια. Αν και με τη νέα κατάσταση πραγμάτων κατοχυρώθηκε ο θεσμικός τους ρόλος στην διοίκηση της κοινότητας, τόσο η κανονιστική-οικονομική όσο και η πολιτική τους ισχύς ακολούθησε μια φθίνουσα πορεία, κάτι που εκ των υστέρων δίνει στην πολιτική τους νίκη των ετών 1815-1818 μια εικόνα κορύφωσης πριν από τη σταδιακή παρακμή. Βαθμιαία, στην πολιτική ζωή της ορθόδοξης κοινότητας της Φιλιππούπολης αναδείχθηκαν ως ηγετικές φυσιογνωμίες άνθρωποι που απέκτησαν μεγάλη οικονομική επιφάνεια κυρίως μέσα από τα οικονομικά δίκτυα του διογκούμενου λειτουργικά και συγκεντροποιούμενου πολιτικά και οικονομικά οθωμανικού κράτους και σε μικρότερο βαθμό μέσα από την συμμετοχή τους στο διεθνές εμπόριο. Οι προσεκτικές, σε σχέση με αυτές του προκατόχου του Σελίμ Γ', και επιτυχημένες προσπάθειες του σουλτάνου Μαχμούτ Β' (1808-1839) να αντιμετωπίσει την βαθιά και πολύπλευρη κρίση του οθωμανικού κράτους, που κορυφώθηκε κατά την περίοδο της «αποκέντρωσης» (1780-1810), και να «εκσυγχρονίσει» το κράτος ενισχύοντας τον συγκεντρωτικό έλεγχο επί των επαρχιών και επί της πολιτικής και οικονομικής ζωής της αυτοκρατορίας, διαμόρφωσαν το πλαίσιο μέσα από το οποίο αναδείχθηκαν οικονομικά και πολιτικά οι ισχυροί Ορθόδοξοι πρόκριτοι της Φιλιππούπολης του οθωμανικού 19^{ου} αιώνα.¹ Αν όμως οι οικονομικές και πολιτικές τάσεις της περιόδου ευνόησαν τη συγκέντρωση πρωτοφανούς οικονομικής και πολιτικής δύναμης στα χέρια μιας ετερόκλητης ομάδας χριστιανών ορθόδοξων προκρίτων, οι εμφιλοχωρούσες αντιθέσεις στη νέα άρχουσα ομάδα δεν επέτρεψαν την ολοκλήρωση των διεργασιών διαμόρφωσης μιας ενιαίας πολιτικά άρχουσας τάξης στην πόλη και οδήγησαν, τελικά, στην οξύτατη σύγκρουση και διάσπαση της υπό διαμόρφωση αυτής τάξης.

1. Βλ. παραπάνω Κεφάλαιο Τρίτο: «Η Φιλιππούπολη του κεφαλαίου και των μεταρρυθμίσεων».